

Sygn. akt III AUa 366/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 kwietnia 2022 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący:	Sędzia Gabriela Horodnicka-Stelmaszczuk (spr.)

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 13 kwietnia 2022 r. w S.

sprawy M. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o przyznanie emerytury pomostowej

na skutek apelacji ubezpieczonego

od wyroku Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim

z dnia 19 maja 2021 r., sygn. akt VI U 663/20

oddala apelację.

	Gabriela Horodnicka-Stelmaszczuk	
--	----------------------------------	--

Sygn. akt III AUa 366/21

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 07.10.2020 r. znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych w G. odmówił M. M. prawa do emerytury pomostowej. Uzasadniając decyzję organ wskazał, że ubezpieczony nie udowodnił okresu pracy w szczególnym warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszącego co najmniej 15 lat, a ponadto przed dniem 01.01.1999 roku nie wykonywał prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy pomostowej lub art. 32 i 33 ustawy emerytalnej oraz po dniu 31.12.2008 roku nie wykonywał prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy pomostowej. Do pracy wykonywanej w warunkach szczególnych organ nie zaliczył okresów: - od 11.02.1986 roku do 20.11.1990 roku – ponieważ świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach i szczególnym charakterze nie spełnia wymogów formalnych – zostało podpisane w zastępstwie i nie zawiera pieczętki imiennej osoby podpisującej;

- od 1.03.1994 roku do 31.12.2008 roku – ponieważ świadectwo pracy zawiera nieprawidłową podstawę prawną tj. przedsiębiorstwa podlegające pod sektor prywatny powinny podać rodzaj wykonywanej pracy powołując się jedynie

na wykaz stanowiący załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z 7.02.1983 roku, gdyż zakład pracy nie podlega pod ministra resortowego;

- od 1.01.2009 roku do 30.06.2020 roku – ponieważ pracodawca nie złożył za ubezpieczonego zgłoszenia o pracy w warunkach szczególnych.

Ubezpieczony odwołał się od powyższej decyzji i wniósł o jej uchylenie. W uzasadnieniu podał, że organ rentowy bezpodstawnie nie zaliczył mu do pracy w warunkach szczególnych okresów:

- od 11.02.1986 roku do 20.11.1990 roku – z uwagi na to, że brak imiennej pieczętki na świadectwie pracy nie oznacza, że dokument ten nie ma mocy dowodowej;

- od 01.03.1994 roku do 31.12.2008 roku – z uwagi na to, że praca obsługi traka (trakowych), jak i obsługi urządzeń rozdrabniających drewno technologiczne jest podobną pracą, wykonywaną w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, wymienioną pod pozycją 1 działu VI (praca leśnictwie, przemyśle drzewnym i papierniczym) załącznika A Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983 roku;

- od 1.01.2009 roku do 30.06.2020 roku – z uwagi na to, że stwierdzenie, czy ubezpieczony wykonywał pracę w szczególnych warunkach, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, nie jest uzależnione od przedłożenia przez płatnika druków ZUS ZSWA, a więc należy uznać, że odwołujący w okresie od 01.01.2009 roku do 30.06.2020 roku wykonywał pracę w szczególnych warunkach.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych oddział w G. wniósł o jego oddalenie

Wyrokiem z dnia 19 maja 2021 roku Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie.

Sąd Okręgowy oparł swoje rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach faktycznych i rozważaniach prawnych:

M. M. urodził się (...). Z zawodu jest technikiem budowlanym.

Dotychczas był zatrudniony w:

- od dnia 01.06.1979 roku do 31.10.1991 roku w (...) w S. jako pomocnik hydraulika, murarz – betoniarz, ślusarz.

- od dnia 01.11.1991 r. do 31.12.1993 roku w (...) s.c. filia w S. jako pomocnik trakowego, trakowy.

- od dnia 01.03.1994 roku do 30.06.2020 roku w (...) sp. z o.o. jako operator traka.

Sporny okres pracy w warunkach szczególnych dotyczy:

- okresu od dnia 11.02.1986 roku do 20.11.1990 roku – na stanowisku ślusarza;

- okresu od dnia 01.03.1994 roku do 30.06.2020 roku na stanowisku trakowego.

W okresie od 11.02.1986 roku do 20.11.1990 roku ubezpieczony był spawaczem. Spawał ogrodzenia, bramy, szafy bhp. Spawanie odbywało się w hali, gdzie każdy pracownik miał swoje stanowisko pracy. Ze stanowiskiem pracy spawacza było połączone stanowisko ślusarza. Po spawaniu elementów ubezpieczony miał obowiązek montować zamki, zawiasy, trzpienie. Prace ślusarskie zajmowały ubezpieczonemu ok. 30 % wykonywanej pracy.

Od 01 marca 1994 r. M. M. był operatorem traka m.in. maszyny (...), tj. maszyny która przecinała kłody na różne rozmiary. Materiał do urządzenia dostarczało się ręcznie. Maszyna była obsługiwana przez trzy osoby. Praca polegała na wpychaniu wózków pod trak, a każdej kłody pod specjalny podajnik, a włączona maszyna przecinała kłodę.

Następnie ubezpieczony odbierał i segregował materiał. Ubezpieczony pracował z pomocnikami z uwagi na dużą wagę materiału, nawet ok. 200 kg. Taką pracę ubezpieczony wykonywał od marca 1994 roku do października 2019 roku.

Sąd Okręgowy uznał odwołanie za nieuzasadnione podnosząc, iż przesłanki warunkujące prawo do uzyskania emerytury pomostowej reguluje ustawa z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2018 roku, poz. 1924; zwana dalej ustawą).

Zgodnie z art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych, prawo do emerytury pomostowej, z uwzględnieniem art. 5 - 12, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) urodził się po dniu 31 grudnia 1948 roku;
- 2) ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat;
- 3) osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn;
- 4) ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn;
- 5) przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS;
- 6) po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
- 7) nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Natomiast zgodnie z art. 49 ustawy prawo do emerytury pomostowej przysługuje również osobie, która:

- 1) po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
- 2) spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12;
- 3) w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3.

Sąd pierwszej instancji wskazał, iż w niniejszej sprawie bezspornym było, że ubezpieczony urodził się po 31.12.1948 roku, ukończył 60 rok życia, na dzień wydania decyzji posiada staż ogólny w wymiarze ponad 25 lat, oraz, że nie pozostaje w zatrudnieniu. Przedmiotem sporu było zaś ustalenie, czy M. M. posiada staż pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący 15 lat, a także to, czy spełnia warunki, o których mowa w art. 4 ustawy (tj. przed dniem 1 stycznia 1999 roku, wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS oraz po dniu 31 grudnia 2008 roku wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy) lub w art. 49 ustawy (obowiązek wykazania na dzień 1 stycznia 2009 roku, warunek posiadania co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy).

Sąd Okręgowy powołał się na orzeczenie Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 2.04.2014 roku (III AUa 2302/13) zgodnie, z którym „warunkiem skutecznego ubiegania się o emeryturę pomostową w świetle wykładni językowej art. 4 i art. 49 ustawy z 2008 r. o emeryturach pomostowych, jest legitymowanie się określonym stażem pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze (w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych lub dotychczasowych przepisów) oraz kontynuowanie pracy w tych warunkach po wejściu w życie ustawy, a więc po dniu 1.01.2009 roku. W przypadku, kiedy osoba ubiegająca się o to świadczenie nie kontynuuje pracy w warunkach szczególnych lub szczególnym charakterze i legitymuje się w związku z tym jedynie stażem pracy „szczególnej”

według poprzednio obowiązujących przepisów, może nabyć prawo do „nowego” świadczenia jedynie wówczas, gdy dotychczasowy staż pracy (okres prac) można kwalifikować jako prace w warunkach szczególnych w rozumieniu dziś obowiązujących przepisów (art. 3 ust. 1 ustawy) lub o szczególnym charakterze (art. 3 ust. 3 ustawy). Innymi słowy brak podstaw prawnych do przyznania emerytury pomostowej ubezpieczonemu, którego dotychczasowy okres pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze, dziś nie może być tak kwalifikowany”.

Sąd meriti stwierdził, iż w świetle art. 3 ust. 1 ustawy prace w szczególnych warunkach to prace związane z czynnikami ryzyka, które z wiekiem mogą z dużym prawdopodobieństwem spowodować trwałe uszkodzenie zdrowia, wykonywane w szczególnych warunkach środowiska pracy, determinowanych siłami natury lub procesami technologicznymi, które mimo zastosowania środków profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej stawiają przed pracownikami wymagania przekraczające poziom ich możliwości, ograniczony w wyniku procesu starzenia się jeszcze przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w stopniu utrudniającym ich pracę na dotychczasowym stanowisku; wykaz prac w szczególnych warunkach określa załącznik nr 1 do ustawy.

Sąd Okręgowy przychylił się do stanowiska odwołującego w zakresie mocy dowodowej świadectwa pracy wykonywania pracy w szczególnych warunkach i szczególnym charakterze dotyczącej wykonywania pracy na stanowisku spawacza – elektrycznego ślusarza. Zdaniem tego Sądu, rację ma skarżący, iż ewentualny brak pieczętki imiennej osoby podpisującej świadectwo pracy nie jest mankamentem, który podważa moc dowodową tego dokumentu. Co więcej świadectwo pracy, świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze oraz zaświadczenia pracodawców podlegają ocenie sądu jak każdy inny dowód w sprawie i treścią tych dokumentów sąd nie jest związany. Świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach oraz zwykle świadectwa pracy nie są dokumentami urzędowymi w rozumieniu art. 244 § 1 i 2 k.p.c., gdyż podmiot wydający to świadectwo nie jest organem państwowym ani organem wykonującym zadania z zakresu administracji państwowej. Tylko dokumenty wystawione przez te organy stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone. Natomiast omawiane świadectwa traktuje się w postępowaniu sądowym, jako dokumenty prywatne w rozumieniu art. 245 k.p.c., które stanowią dowód tego, że osoba, która je podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Dokument taki podlega kontroli zarówno, co do prawdziwości wskazanych w nim faktów, jak i do prawidłowości wskazanej podstawy prawnej.

Sąd pierwszej instancji podkreślił, iż w niniejszej sprawie kluczowe było ustalenie, czy przesłankom rozumieniu art. 3 ust. 1 ustawy pomostowej, odpowiada praca na stanowisku operatora traka, którą M. M. wykonywał od dnia 01.03.1994 roku do października 2019 roku.

Na okoliczność wykonywania przez ubezpieczonego pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze Sąd ten dopuścił dowód z dokumentów zgromadzonych w aktach osobowych ubezpieczonego, aktach organu rentowego oraz z przesłuchania ubezpieczonego.

Sąd meriti wskazał, iż załącznik nr 1, o którym mowa w art. 3 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych, nie wskazuje pracy trakowego jako pracy w warunkach szczególnych. Punkt 34 załącznika numer 1 do ustawy jako pracę w warunkach szczególnych, jako najbardziej zbliżone do czynności wykonywanych przez ubezpieczonego, wskazuje jedynie prace bezpośrednio przy zrywce lub ręcznej ścinie drzew przenośną pilarką z piłą łańcuchową. Jednocześnie Sąd pierwszej instancji podkreślił, iż w porównaniu z przepisami, uprzednio obowiązującego Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983 roku ustawodawca świadomie znacznie zredukował zakres prac wykonywanych w leśnictwie jako pracy w warunkach szczególnych. Przemawia za tym m.in. to, że zapisy działu VI rozporządzenia, które w okresie wcześniejszym przewidywało, jako pracę w warunkach szczególnych m.in. pracę przy obsłudze urządzeń do mechanicznego rozdrabniania drewna (pkt 2).

Sąd Okręgowy podniósł, iż praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych.

Zarówno ze zgromadzonych dokumentów jak i zeznań ubezpieczonego wynika zaś, że od marca 1994 r. M. M. był operatorem traka m.in. (...)(...), tj. maszyny która przecinała kłody na różne rozmiary. Jego praca polegała wyłącznie na obsłudze maszyny, przy której pracowały trzy osoby (ubezpieczony i pomocnicy). Praca polegała na wpychaniu wózków pod trak, a każdej kłody pod specjalny podajnik. Maszyna przecinała kłodę. Następnie następował odbiór i segregacja materiału.

W ocenie Sądu pierwszej instancji, materiał dowodowy zgromadzony w sprawie nie pozwolił na przyjęcie, że w okresie zatrudnienia w (...) sp. z o.o. skarżący wykonywał prace w warunkach szczególnych czy o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 ustawy.

Zdaniem tego Sądu, praca ubezpieczonego nie kwalifikuje się do zaliczenia do pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu stosownych przepisów mimo, iż była wykonywana w warunkach szkodliwych, tj. w hałasie i zapyleniu. Należy bowiem pamiętać, że praca w warunkach szkodliwych nie jest jednoznaczna z pracą w szczególnych warunkach, ta ostatnia jest bowiem kategorią prawną, określoną w stosownych przepisach, zaś jej rodzaje zostały wymienione w załączniku nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych. Zatem jedynie prace określone w przepisach powołanego aktu prawnego, można zaliczyć do prac w warunkach szczególnych.

Jak już wskazano punkt 34 załącznika numer 1 do ustawy jako pracę w warunkach szczególnych, wskazuje prace bezpośrednio przy zrywce lub ręcznej ścinie drzew przenośnią pilarką z piłą łańcuchową. Natomiast trakiem jest maszyna służąca do przecinania kłód drzewnych na tarcicę i elementy drewniane. Operator traka pracuje w tartaku, trudno więc uznać, że jest to praca w lesie, bezpośrednio przy zrywce lub ręcznej ścinie drzew.

Zdaniem Sądu Okręgowego, niewątpliwie nawet same zeznania ubezpieczonego wskazują, że praca odwołującego w spornym okresie, nie należała do żadnego z charakteru wymienionych wyżej prac.

Sąd pierwszej instancji nie zanegował, że odwołujący mógł być narażony na szkodliwe warunki panujące w Zakładach (...) sp. z o.o. lecz ze względu na niemożność zaliczenia prac wykonywanych w spornym okresie przez skarżącego do prac w warunkach szczególnych, wliczenie tego okresu do stażu pracy w warunkach szczególnych było niemożliwe.

Warunkiem skutecznego ubiegania się o emeryturę pomostową, w świetle wykładni językowej art. 4 ustawy, jest bowiem legitymowanie się określonym stażem pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych lub dotychczasowych przepisów przed dniem 1.01.1999 roku, oraz kontynuowanie pracy w szczególnych warunkach po dniu 31.12.2008 roku – jednakże już tylko w rozumieniu art. 3 ust. 1 ustawy. Skarżący podnosił, iż po dniu 31.12.2008 roku wykonywał pracę w szczególnych warunkach (o szczególnym charakterze) w rozumieniu art. 3 ust. 1 ustawy jako trakowy (operator traka), lecz zdaniem Sądu meriti praca skarżącego w tym okresie takiego charakteru nie posiadała. Nie była ona bowiem tożsama z pracą wymienioną w pkt 34 załącznika nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych.

Sąd Okręgowy podkreślił, że przepisy o emeryturach pomostowych są przepisami o charakterze szczególnym, a zatem ich interpretacja musi być ścisła. Skoro zaś w pkt 34 załącznika nr 1 do ustawy wyraźnie ograniczono prace w leśnictwie do pracy bezpośrednio przy zrywce lub ręcznej ścinie drzew przenośnią pilarką z piłą łańcuchową, to niedopuszczalne jest rozszerzenie tego katalogu również o prace trakowego. Redakcja pkt 34 załącznika nr 1 do ustawy nie pozostawia żadnych wątpliwości, że intencją ustawodawcy było, aby warunek pracy w szczególnych warunkach spełniały wyłącznie osoby zatrudnione na stanowiskach związanych z bezpośrednią wycinką drzew. W świetle powyższego, nie ma żadnego znaczenia, iż praca obsługi traka (trakowych), jak i obsługi urządzeń rozdrabniających drewno technologiczne była podobną pracą, wykonywaną w szczególnych warunkach, wymienioną pod pozycją 1 działu VI (praca leśnictwie, przemyśle drzewnym i papierniczym) załącznika A Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983 roku.

W ocenie Sądu, praca wykonywana przez ubezpieczonego od 11.02.1986 roku do 20.11.1990 roku z uwagi na jej wymiar pozostaje bez znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy.

Mając na uwadze powyższe Sąd pierwszej instancji uznał, iż ubezpieczony nie wykazał spełnienia wszystkich przesłanek warunkujących przyznanie mu prawa do emerytury pomostowej. Tym samym nie sprostował on obowiązkowi określonymu w art. 6 k.c. oraz art. 232 k.p.c. albowiem podnoszone przez niego argumenty co do wadliwości spornej decyzji ZUS nie znalazły potwierdzenia w zebranych w sprawie materiale dowodowym

Sąd meriti wskazał, iż stan faktyczny ustalił na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach sprawy aktach, organu rentowego, aktach osobowych ubezpieczonego oraz dowodu z przesłuchania ubezpieczonego.

W ocenie tego Sądu, wiarygodność dokumentów znajdujących się w aktach sprawy nie budziła wątpliwości. Jednocześnie Sąd uznał za wiarygodne przesłuchanie ubezpieczonego w charakterze strony, bowiem zeznania te były logiczne i spójne, jak również znalazły odzwierciedlenie w zgromadzonej w sprawie dokumentacji.

Stąd też, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie ubezpieczonego

Z powyższym rozstrzygnięciem nie zgodził się ubezpieczony zaskarżając je w całości i zarzucając mu naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez błędną ocenę dowodów polegającą na błędnym przyjęciu, okres wykonywania pracy przez odwołującego po dniu 31.12.2008 r. do 30.06.2020 r. nie może zostać uznany jako praca w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 4 pkt 6 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (dalej: ustawa).

W związku z powyższym apelujący wniósł o zmianę wyroku poprzez przyznanie odwołującemu prawa do emerytury pomostowej, zasądzenie od organu na rzecz odwołującego zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych za II instancję oraz ponowne rozstrzygnięcie o kosztach procesu, w tym kosztach zastępstwa procesowego z I instancją a także o wydanie wyroku na posiedzeniu niejawnym.

W uzasadnieniu powołał się na wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 22 listopada 2016 r. (III AUa 107/16) przyznający prawo do emerytury w wieku obniżonym z uwagi na pracę w warunkach szczególnych odnoszący się do kwestii pracy osób obsługujących traki.

W związku z powyższym, zdaniem skarżącego, należy uznać, że do praca trakowego do 31.12.2008 r. bez wątpienia stanowi pracę w szczególnych warunkach w rozumieniu ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Oznacza to, że odwołujący spełnił warunek określony w art. 4 pkt 5 ustawy.

Apelujący wskazał, że wykonywał pracę trakowego od roku 1994 do 2020. W tym czasie weszła w życie ustawa o emeryturach pomostowych, która inaczej uregulowała stanowiska zaliczane do prac w szczególnych warunkach. Jako moment graniczny ustawa wskazuje 31 grudnia 2008 r. - do tego czasu trakowy był uznawany jako praca w szczególnych warunkach, a od 1 stycznia 2009 r. jako praca w szczególnych warunkach jest uznawana tylko ta bezpośrednio przy zrywce.

Odwołujący podkreślił, iż zajmował to samo stanowisko w jednym zakładzie pracy przez 26 lat. Odwołujący nie zmienił stanowiska pracy po 31 grudnia 2008 r. na inne, którego nie ma wymienionego w załączniku do ustawy pomostowej, wykonywał on dalej taką samą pracę, która z dnia na dzień - w toku jego zatrudnienia - została pominięta w nowym wykazie.

Skarżący zwrócił uwagę na wykładnię celowościową. Istotne jest orzeczenie pełnego składu Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z dnia 14 października 2004 r. wydane w sprawie o sygn. akt III CZP 37/04, w którym Sąd Najwyższy zajął stanowisko w tym obszarze, referując przy tym do licznych przykładów orzeczniczych. Sąd Najwyższy, w ww. orzeczeniu stwierdził m. in., iż w doktrynie i w orzecznictwie trafnie akcentuje się prymat wykładni językowej nad pozostałymi rodzajami wykładni, tj. systemową i celowościową. Jednocześnie przyjmuje się słusznie, że w wyjątkowych sytuacjach wolno odstąpić od literalnego znaczenia przepisu. Może to mieć miejsce, gdy wykładnia językowa pozostaje w oczywistej sprzeczności z treścią innych norm, prowadzi do absurdalnych z punktu widzenia

społecznego lub ekonomicznego konsekwencji, rażąco niesprawiedliwych rozstrzygnięć lub pozostaje w oczywistej sprzeczności z powszechnie akceptowanymi normami moralnymi.

W niniejszej sprawie ma miejsce taki właśnie przypadek - językowa wykładnia przepisu, do której odwołuje się Sąd Okręgowy prowadzi do absurdalnych z punktu widzenia społecznego konsekwencji i rażąco niesprawiedliwego rozstrzygnięcia, gdyż osoba wykonująca przez 26 lat pracę, która do 31.12.2008 r. bezspornie była uznana za pracę w warunkach szczególnych według ustawy o emeryturach i rentach z FUS nie otrzyma prawa do emerytury pomostowej, podczas gdy inna osoba przykładowo wykonująca pracę przez 15 lat, która do 31.12.2008 r. była uznana za pracę w warunkach szczególnych według ustawy o emeryturach i rentach z FUS, będzie wykonywała choćby przez jeden dzień pracę w warunkach szczególnych w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych po 31.12.2008 r., takie prawo miałyby uzyskać.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja okazała się nieuzasadniona.

Po dokonaniu ponownej oceny materiału procesowego w ramach postępowania apelacyjnego stwierdzić należy, że Sąd Okręgowy w sposób prawidłowy przeprowadził postępowanie dowodowe, a poczynione ustalenia faktyczne znajdują odzwierciedlenie w treści przedstawionych w sprawie dowodów. Sąd odwoławczy czyni te ustalenia częścią uzasadnienia własnego wyroku, nie znajdując potrzeby ponownego ich szczegółowego przytaczania. Sąd Apelacyjny w całości też aprobuje ocenę prawną przedstawioną przez Sąd pierwszej instancji i przyjmuje ją za własną.

Mając na uwadze, że zasadnicza część apelacji sprowadza się do zarzutów naruszenia przepisów prawa materialnego (art. 4 w zw. z art. 49) i ich niewłaściwej interpretacji należy przypomnieć, że ustawa z 2008 r. o emeryturach pomostowych określa warunki nabywania i utraty prawa do emerytur, w tym także rodzaje prac w szczególnych warunkach i prac o szczególnym charakterze, których wykonywanie uprawnia do emerytury pomostowej, o czym stanowi art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych. W utrwalonym orzecznictwie podkreśla się, że przesłanki do nabycia prawa do emerytury na podstawie przepisów o emeryturach pomostowych muszą być spełnione łącznie, co oznacza, że brak choćby jednego z tych warunków powoduje niemożność nabycia uprawnień emerytalnych (por. wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 26 kwietnia 2012 r., sygn. akt III AUa 252/12).

Odnosząc się do przywołanego przez ubezpieczonego wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie (III AUa 107/16) należy wskazać, iż dotyczył on prawa do emerytury w obniżonym wieku z uwagi na pracę w warunkach szczególnych a nie prawa do emerytury pomostowej. Należy zatem zauważyć, że emerytury pomostowe są objęte odrębnym uregulowaniem niż dotychczas obowiązujące przepisy dotyczące emerytur wcześniejszych. W związku z tym nie każdy pracownik, spełniający warunki do uzyskania emerytury w trybie art. 184 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS uzyska również prawo do emerytury pomostowej. W literaturze, jak i judykaturze podkreśla się, że przedmiotowa zmiana miała na celu zawężenie zakresu podmiotowego osób uprawnionych do uzyskania emerytury w obniżonym wieku emerytalnym i stopniowe wygaszanie tego rodzaju świadczeń. Zatem, na potrzeby ustawy o emeryturach pomostowych, ustawodawca, w załącznikach 1 i 2, zawarł zamknięty katalog prac w szczególnych warunkach i szczególnym charakterze (nowe wykazy). Katalog ten odbiega zakresem od dotychczasowych wykazów prac w szczególnych warunkach, wymienionych w rozporządzeniu Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. nr 8 poz. 43).

Rację ma skarżący, że ustawodawca przewidział możliwość nabycia emerytury pomostowej przez osoby, które po dniu 31 grudnia 2008 r. nie pracowały w szczególnych warunkach w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych. Stanowi o tym art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych. Jednak przepis wymaga (pkt. 3), aby ubezpieczony, w dniu wejścia w życie ustawy, legitymował się odpowiednio długim stażem pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy pomostowej. Trafnie przy tym ustalił Sąd pierwszej instancji, że ubezpieczony nie spełnił tego wymogu.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd Okręgowy w sposób prawidłowy ustalił, że praca wnioskodawcy na stanowisku „trakowego” w okresie spornym nie posiadała charakteru pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych, bowiem nie była tożsama z pracą określoną w punkcie 34 załącznika nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych - prace bezpośrednio przy zrywce lub ręcznej ścinie drzew przenośną pilarką z piłą łańcuchową.

Odnosząc się do zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów należy stwierdzić, że zarzut ten nie zasługuje na uwzględnienie. Słusznie zauważył Sąd pierwszej instancji, że ze zgromadzonego materiału dowodowego jasno wynika, że praca trakowego opisana zarówno przez ubezpieczonego w jego zeznaniach jak i przez Sąd nie odpowiada opisowi zawartemu w punkcie 34 załącznika nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych.

Należy również dodać, że skuteczne postawienie zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. wymaga wykazania, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, to bowiem jedynie może być przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów. Nie jest natomiast wystarczające natomiast przekonanie strony o innej niż przyjął Sąd doniosłości poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie niż ocena sądu (tak np. Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dnia 6 listopada 1998 r. II CKN 4/98 - niepublikowane), a zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego, które Sąd Apelacyjny w pełni popiera i akceptuje, do naruszenia przepisu art. 233 § 1 k.p.c. mogłoby dojść tylko wówczas, gdyby skarżący wykazał uchybienie podstawowym regułom służącym ocenie wiarygodności i mocy poszczególnych dowodów, tj. regułom logicznego myślenia, zasadzie doświadczenia życiowego i właściwego kojarzenia faktów (wyrok SN z dnia 16 grudnia 2005 r., III CK 314/05).

Reasumując trzeba podkreślić, iż spełnienie przez osobę ubiegającą się o emeryturę pomostową wszystkich ustawowych warunków do nabycia tego prawa (art. 4 lub art. 49 ustawy) nie może budzić wątpliwości, a świadczenie to może przysługiwać tylko takiej osobie, która rzeczywiście wykonywała prace objęte ustawą o emeryturach pomostowych i w warunkach w niej ustalonych (stale i w pełnym wymiarze). W rozpoznawanej sprawie nie zostało wykazane, że na dzień złożenia wniosku ubezpieczony legitymował się 15-letnim okresem pracy w warunkach szczególnych, w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach pomostowych, zatem nie spełnił wszystkich przesłanek warunkujących prawo do przyznania mu emerytury pomostowej, w związku z czym odmowna decyzja organu rentowego była prawidłowa.

Na zakończenie wskazać należy, że zgodnie z obowiązującym od dnia 2 lipca 2021 r. art. 15zsz1 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych, w brzmieniu ustalonym ustawą z dnia 28 maja 2021 r. o zmianie ustawy - kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2021.1090), w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19 oraz w ciągu roku od odwołania ostatniego z nich, w sprawach rozpoznawanych według przepisów kodeksu postępowania cywilnego w pierwszej i drugiej instancji sąd rozpoznaje sprawy w składzie jednego sędziego. Zasada ta, zgodnie z art. 6 powołanej ustawy z dnia 28 maja 2021 r. znajduje zastosowanie do wszystkich spraw wszczętych i niezakończonych przed dniem jej wejścia w życie. Taki stan prawny, zważywszy na datę wydania niniejszego orzeczenia, uzasadniał rozpoznanie przedmiotowej sprawy w składzie jednego sędziego.

Mając na uwadze wszystkie powyższe rozważania, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił ją w całości.

Gabriela Horodnicka-Stelmaszczuk